

blikket kan jeg ikke finde noget andet — og en aandelig Løstelse skylder jeg det kongelige Theater. Dette Bidnesbyrd har jeg tidligere givet, om end ikke i saa stærke Udtryk som nu, og netop under de nuværende Omstændigheder vil jeg give det. Jeg har sagt mine Venner, at de maatte vide, at jeg her i Thinget offentlig vilde afgive Bidnesbyrd om min Betragtning af det kongelige Theater; mange af mine Venner kunne maaske le deraf, og jeg antager, at der er Mange, som vilde gjøre det, men der hænger dog altid Lidt ved. Naar der nu altsaa er Tale om, at det kongelige Theater skal opgives som Statsanstalt, vilde jeg ikke under almindelige Forhold kunne være med dertil. Den eneste Maade, hvorpaa jeg kunde være villig til at give min Stemme til, at det kongelige Theater ikke blev en Statsanstalt, skulde være, naar Kjøbenhavns Kommune vilde overtage det. Sdens Bestyrelse er der ogsaa intelligente Folk; der er Folk, som anderledes end f. Ex. jeg forstaa at drage Nytte af Theatret, fordi de have anderledes Møgtagelsessevne derfor end jeg. Dette og mange andre Ting vilde gjøre, at vi, naar Kommunen vilde overtage Theatret, kunde af alle de moralste og andre Hensyn, vi have at tage overfor Kommunen, med Hensyn til hvad den allerede har offret, træffe Arrangementet saaledes, at Rigsdagen vilde være overordentlig billig og tage suldeligt Hensyn til de Offre, Kommunen allerede har ydet for denne Anstalt. Naar dette derimod ikke sker, kan jeg ikke være med til endelig at give min Stemme til, at Theatret gaar ind som Statsanstalt, og hvorfor? Fordi det er min Mening, at — ethvert andet Theater uførtalt — et privat Theater maa give saadanne Forestillinger, som kunne drage Publikum, og det fristes derved ind paa at give saadanne Forestillinger, som ikke løste, men som drage Folket ned. Det kan ikke bebrejdes dem; thi deres Eksistens beror derpaa. Naar den store Flerhed af Hovedstadens Befolkning foretrækker at ville le uden Hensyn til, hvoraf den ler, at ville søge der, hvor der er Morstab og mange Gange, hvor der er Scandale, og hvor man ler af et Parti, som ikke er moderne i Hovedstaden, saa siger jeg, at man ikke kan bebrejde Theatrene, at de rette sig derefter, thi deres Eksistens beror derpaa. Det fordervet imidlertid den gode Smag; thi et Theater opfylder først sin Bestemmelse, naar det hæver og forebiler det Publikum, som søger derved; men det vil efter min Mening et Sekondtheater ikke kunne gjøre, fordi det først og fremmest skal indrette sig paa at leve. Et Theater som det kongelige kan ikke opfylde sin kunstneriske Bestemmelse og tjene til at hæve og danne og forebille sit Publikum, naar Hovedsagen for det er at skulle leve, og derfor kan et Theater som dette efter min Opfattelse kun bestaa som Statsanstalt med Tilskud. Dette er, mine Herrer, min Betragtning af Sagen. Den Dag vilde være mig en Sorgens Dag, da vort Theater skulde

gaa ind som Statsanstalt, naar det ikke gik over til Kommunen. Naar man da nu vil spørge mig: Vil Du da stemme for dette Forslag, saa siger jeg: Jeg er nødt dertil, thi mere end det, jeg her har nævnt, ligger mit Fædrelands Grundlov, den Forsfatning, hvorpaa den er bygget og den Anvendelse, Regeringen til enhver Tid giver denne Forsfatning, mig paa Hjerte. For mig er dette det Høieste og Vigtigste. Over andet Hensyn, hvor vigtigt det end kan være, maa for mig vinde hen overfor det Spørgsmaal: Er vor Forsatning saaledes i Fare, at vi ogsaa maa gribe til det Forslag, der her foreligger? Efter min inderste Overbevisning er vor Tilstand saaledes, at der ikke let kan siges at være noget Middel for stærkt til at forhindre en Ruin, en Undergang af Folkets berettigede konstitutionelle Ret. Saaledes staar Forholdet for mig, og jeg siger derfor: Med den største Sorg giver jeg min Stemme til, at Driften af det kongelige Theater skal standses. Jeg giver den under den fulde Forræstning, at der, hvorledes end enkelte Ministre tænke, dog vil fremkomme den Erkjendelse hos det hele Samfund, det hele Fædreland, fra de Høieste til de Laveste, at det ikke gaar an at kvæle de bedste Indretninger i vort Samfund for at opretholde enkelte Personer paa deres Plads; at det ikke gaar an at tilside-sætte alle ædlere og bedre Bestræbelser i Landet og at stille Folket blot for Lov og Unglæse om, hvorvidt det har en Forsatning eller ikke. Derfor det Hensyn maa alle andre Hensyn vige, og derfor siger jeg: Jeg stemmer for dette Forslag. Hvad er da det, som man anfører derimod? Den høitærede Kultusminister har jeg kjendt i mange Aar, og jeg har ofte beundret den Lethed, hvormed han hentaster sarkastiske Bemærkninger og løse Udtalelser. Efter min Mening skulle de ikke dybere, men han kaster dem ud med stor Lethed og en vis Vellyst. Det Samme have vi set og hørt i Dag, men naar de Herrer, som maaske et Dieblit kunne være bleve noget dupe-rede deraf, ville tage Rigsdagsribenden for sig, ville læse den høithædrede, høitærede og høitagede Kultusministers Tale i Dag paa Papiret og spørge: Hvad er der sagt deri? tror jeg, de ville ind-rømme, at der er mange Ord, men ikke meget Indhold. Det er ikke den Maade, hvorpaa en Minister overfor en Del af Folkerepresentationen skal hævde sin Mening overfor en Anklage af den Natur og den Styrke, som her er reist! Det er ikke paa den Maade, en Minister skal vinde Tillid, naar han har tabt den. Det er ikke den Maade, hvorpaa han skal afvende en Anklage, der rettes imod ham! Den Maade at tage Sagen paa er ikke stiftet til den Hensigt, hvori Ordene vistnok ere fremkomne, men jeg skal ikke indlade mig dybere derpaa; thi den ærede Odsfører gav efter min Mening fuldkommen tilfredsstillende Svar derpaa. — Naar den ærede Minister nævnte forskjellige Love, som han mente at kunne holde sig